

1. 7. 2018 - Tak málo přímých cest bez...

1. čtení: Mt 5, 18-22

Píseň: 67 - Ó, Pane smiluj se nad námi

Základ kázání: Jk 2, 1 - 13

Kázání: Milé sestry, milí bratři v Kristu,

ono řecké *prosopolepsia* znamená, že se dá člověk ovlivnit tím, koho vidí před sebou. Nadbíhá mu, nebo vůči němu má předsudky. A nebo po-sudky. Tak Jakub říká: Neplet'te si víru v Krista s předcházením si lidí. Neplet'te si, co se dá čekat od Boha, s tím, co se dá vytěžit z lidí.

Naopak nabízí: Mějte víru ve slávu našeho Pána Ježíše Krista. Věřte v jeho oslavení. Že skutečná sláva patří jemu. Nikoli lidem - ať už vám nebo těm, kterým nadbíháte. Slavné je to, co považuje za slavné Kristus, protože Bůh. Ne to, co tak rád oslavuje svět.

Jakub nepíše žádné: „Jako křesťané byste tohle neměli/měli...“. Přestože píše právě těm zbožným, těm věřícím, těm „kovaným ve víře.“ Píše vyostřeně, jakkoli se to ekumenický překlad snaží ohladit: Bud vaše víra spočívá v tom, čemu věřil Ježíš, v čem byla jeho sláva a nebo v tom, že nadbíháte některým lidem.

Třeba těm, kteří přijdou dosl. navlečení do zlatého prstenu (chrysodaktylios je Jakubův novotvar). Tedy nejen těm, kteří jsou bohatí, ale u kterých to musí být vidět. Prostě že je to pan Někdo nebo paní Někdo. A dávají to o sobě znát. Protože ten zlatý prstýnek je pečetní prsten - tedy důkaz lidského pohledu na důležitost a slávu. Ba dokonce prý jezdecký prsten, tedy odznak nejvyšší třídy v Judsku. Tedy ještě umocněný pan Někdo nebo paní Někdo. Jo, těm lidé rádi nadbíhají. Ve sborech i na ulici.

A naopak přijde chudák. Ten, na kterém je vidět, že je to pan nebo paní Někdo. Jakub ho charakterizuje dosl. jako ...*ve špinavých*

šatech. Krátce před tímto oddílem se Jakub točil kolem náboženství a špíny - jak se „zbožnost“ štítí špíny tohoto světa.

Jenže co je špína, která pošpiňuje víru, a která je tou, jíž se víra a zbožnost kontaminovat mají?

Jakub těm nejen svým „zbožným“ odpoví skrze jejich vlastní chování. Špinavým pánům Nikdo říkáte: „Postav se támhle nebo si sedni sem k mým nohám.“ Ale zlatoprstennému panu Někdovi: „Ty se ráčiž posadit tady.“

„Ale ten vlivný a bohatý je přece počestný občan, protože si ho všichni váží! Tak přece musí mít zvláštní místo i pravidla. Musíme mu nadbíhat! Co kdyby nám třeba někdy mohl být užitečným? A nebo bychom se jím alespoň mohli chlubit - jaké osobnosti to chodí do té naší malé církvičky! Co bychom si bez takových počali ve společenství, které závisí jen na Bohu?“

„Naopak ten špinavý bezdomovec je podezřelý. Protože je to špinavý bezdomovec. K těm prvním jsme přece naučeni chovat se uctivě - peníze a šaty dělají člověka. A navíc se tváří, že bychom se k nim měli chovat uctivě!“

Závěr takových standardních úvah lidské moudrosti předloží pro jistotu Jakub sám. Aby pochopil i ten nejzatvrzelejší: A tak si hraje na znalce lidí. Soudíte je. Škatulkujete je. A jakoby toho nebylo málo, ještě tak činíte zcela obráceně. Zcela převráceně - perverzně - než činí Bůh, než činil Kristus, kterými se zaštiťujete.

Když už nedáváte všem stejnou šanci, potom by bylo logičtější, píše Jakub, abyste obskakovali ty chudé, smradlavé, nedůležité a neslavné. Třeba podle kázání na hoře. Protože ti jsou a budou důležití a vlivní v Božím království. Narozdíl od těch, kteří se tváří jako důležití a vlivní v tak pomíjivém lidském světě...

A nebo tomu nevěříte a je to jenom o postavení církve, sboru tady a teď?

Bible, Bůh a jeho milost, však Již od Starého zákona opakuje: Nebudeš nadřžovat chudému, protože je chudý. Nenecháš se fascinovat a očarovat bohatým a mocným (Lv 19, 15). Protože jinak si hraješ na soudce nad lidmi. A tak se opět rozcházíš s kázáním na hoře: Nesud'te, abyste nebyli souzeni. Když soudíte,

koledujete si o stejný soud toho jediného Soudce. A vzpomeňte, jak vždy znovu překvapí, když Bůh měří stejnou mírou, jakou měří člověk sám...

Totíž, že Bůh znovu a znovu vyvoluje chudé tohoto světa. Do svého království. I již v tomto světě. Kdežto nad těmi, co mají dojem vlivu a důležitosti, jen mávne rukou. A odplynou jako kvítí. Navzdory okaté navlečenosti do symbolů lidské důležitosti.

Do Božího království se přece lze dostat pouze jako děti (Mk 10, 14). Tedy bez zásluh, bez dojmu zásluh, nezaslouženě a nezasloužitelně. Ba vůbec bez ničeho. Což právě bohatí a „významní“ chápou nesmírně těžce. Obvykle vůbec.

Chudí jsou bohatí vírou. Dokonce jenom vírou - nic jiného nemají. Onen pan Někdo, ona paní Někdo, zaslouží stejnou péči. Před Bohem jsou tomu chudému rovni, nejsou níž pro své bohatství. Ale zároveň by je měl někdo upozornit, že na jeho „významném“ postavení nebo bohatství tady nezáleží. Že do Božího království vstoupí pouze jako bezvýznamný. Že vnášet Boží království může pouze jako bezvýznamný.

Při opaku roste království lidské, do kterého vlastně nikdo nechce. Protože právě ti bohatí a „vlivní,“ kteří ho budují, si nic nedělají ze jména Božího či Kristova. A tak z království rovnosti, lásky, odpuštění a moudrosti. Vždyť by jim to všechno ještě mohlo kecat do života a plánů. Zcela běžně se jim vyhýbají, někdy i pohrdají (Jk 2, 7). Proto Jakub dodává: Proč zrovna ještě těmhle nadbíháte, milovaní bratři v rozptýlené diaspoře?

Královský zákon, v evangeliích jako „dvojpříkázání lásky,“ přece hovoří o stejné lásce vůči všem. Vždyť je to zákon Božího království. Jasně, že mluví o stejné rovnosti všech. Nikoli, že někteří jsou si rovnější. Že některé potřebujeme a jiné ne.

A tak je stranění vždycky chybou. V církvi, rodině nebo firmě dvojnásob. Možná i proto ČCE tak rychle odešli členové v době svobody. Přece musíme vyhovět „těm našim.“ A tak není divu, že ti ostatní, ti jiní, jdou s radostí jinam. Vždyť proč ne. Třeba do milionového katolictví, kde na „ty naše,“ hraje jen pár okrajových bez vlivu na cokoli podstatného.

Jenže přestoupení jednoho paragrafu je přestoupení celého Zákona. Stejně platí přece i pro zákoníky lidské. Což je krásné dědictví. Ačkoli neuvědomělé. Vždyť jinak by nebylo jak odsoudit člověka, který porušil ten jeden paragrafíček o vraždě mezi tisíci jinými, které plní.

Zákon Boží i lidský jsou jednolitým systémem, řádem. Takovou „ekologickou rovnováhou.“ Tu také nemůžeme dodržovat s nějakými výjimkami. Jakmile ji narušíme v jednom, nabouráváme celý systém. A tak kdo se proviní zrovna proti tomuhle nebo tamtomu, opravdu bourá celý systém. Celého sebe samého.

Tak Ježíš, a po něm Pavel i Jakub, všichni po vzoru proroků, přicházejí s nadějí: Naplněním Božího zákona je milosrdenství. Rovnost všech. Stejná láska ke všem - ba k nepřátelům. A v první řadě k těm, které právě svět milovat nechce. I které svět pečovat nechce. Kterých by se nejraději zbavil v domnění, že pak bude líp... Ale co znamená přátelství se světem, o tom Jakub mluví ve čtvrté kapitole.

Milosrdenství bez rozdílu, láska bez rozdílu, rovnost bez rozdílu a milost bez nadbíhání lidem - kdo toto činí, je v Božím království velkým. Jako Ježíš z Nazareta.

Amen.

(Slyšeli jsme další rozvedený výklad doc. Jiřího Mrázka, vedoucího katedry Nového zákona ETF UK)

Píseň: 691 – Tak málo přímých cest